

KASVATUSYMPÄRISTÖN VAIKUTUS SINIKETUN (ALOPLEX LAGOPUS) HYVINVOINTIIN

Hannu T. Korhonen¹, Lauri Jauhiainen², Paavo Niemelä¹ Mikko Harri³ & Raija Sauna-Aho⁴
¹MTT, Kotieläintutkimus, Turkiseläimet, 69100 Kannus (hannu.t.korhonen@mtt.fi); ²MTT, Tietopalveluyksikkö, 31600 Jokioinen; ³Soveltavan Biotekniikan Instituutti, Kuopion yliopisto; 70211 Kuopio; ⁴Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto, 69100 Kannus

Turkiseläimiä on perinteisesti kasvatettu varjotalo-olosuhteissa. Viime vuosina on kuitenkin esiintynyt yhä enemmän arvostelua tätä tarhaustapaa kohtaan. On kritisoitu mm. sitä, että tarhakettuja kasvatetaan liian pienissä, vähävirikkeisissä häkeissä. Myös verkkopohjaa kohtaan on esitetty arvostelua. Sitä pidetään epäluonnollisena ja tästä syystä vahingollisena jaloille. On lisäksi vaadittu, että ketuilla tulee olla mahdollisuus maakontaktiin ja kaivamistarpeen toteuttamiseen. Tämä on luonut paineita selvittää vaihtoehtoisia kasvatusmahdollisuuksia. Toisaalta tarvitaan tieteellistä tietoa siitä, millainen on ketun hyvinvointi perinteisissä kasvatusolosuhteissa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää (1) vaikuttaako häkkikoko siniketun hyvinvointiin. Vertailtavana tässä kokeessa oli hyvin pieni ja normaalikokoinen varjotalohäkki (50 cm pituus x 105 cm leveys vs 120 cm pituus x 105 cm leveys: korkeus molemmissa 70 cm) ja suuri verkkopohjainen aitaus (5 m pituus x 3 m leveys, korkeus 1.8 m). Toisena tavoitteena (2) oli selvittää vaikuttaako pohjamateriaali ketun hyvinvointiin. Vertailtavana oli verkkopohjainen ja maapohjainen aitaus (5 m pituus x 3 m leveys x 1.8 m korkeus). Kussakin ryhmässä oli 20 nuorta urossinikettua (*Alopex lagopus*). Koe aloitettiin vieroituksesta heinäkuussa ja päättyi nahkontaan joulukuussa.

Tulosten mukaan luusto (Tibia) oli vahvin ja jalan asento normaalein maapohjaryhmän ketuilla. Ko. ketut olivat myös kaikkein aktiivisimpia ja exploratiivisimpia avokenttätesteissä. Etujalan kynnen pituudessa ei ollut eroa koeryhmien välillä. Aitauksettujen loppupainot olivat merkittävästi alhaisemmat kuin varjotaloketuilla. ALAT ja ASAT aktiivisuudet olivat selvästi korkeammat varjotaloketuilla verrattuna aitauskettuihin. Lihaksen (Gastrocnemius) sukkinatidehydrogenaasi (SDH) aktiivisuus laski häkkikoon kasvaessa. Aivojen koko oli pienin ja lisämunuaisen koko suurin kaikkein pienimmässä häkissä kasvatetuilla ketuilla. Sydän oli painavampi aitaus- kuin varjotaloketuilla. Kiinniotto ja immobilisaatio aiheuttivat selvän ruumiinlämpötilan nousun (ns. stress-induced hyperthermia) kaikissa koeryhmissä. Stressihormonit (kortisoli) eivät oleellisesti muuttuneet häkkikoon muuttuessa. Videoaineiston perusteella kettujen käyttäytymisrepertuaari oli laaja, sillä yhteensä 31 erilaista käyttäytymistoimintoa löydettiin. Häkkikoko ei kovin oleellisesti vaikuttanut käyttäytymistoimintojen määrään. Maapohjalla ketut kuitenkin olivat kiinnostuneita kaivamisesta. Kaivamisen määrä vaihteli vuodenajoittain ja yksilöittäin selvästi. Stereotyyppisen käyttäytymisen määrä ketuilla oli selvästi vähäisempi kuin mitä tarhaminkeillä aiemmin on havaittu. Kasvatusolosuhteilla oli selvä vaikutus nahan laatuun. Maapohjaisissa aitauksissa kasvaneiden kettujen turkki oli huonolaatuinen. Varjotaloissa ketuille muodostui hyvä turkki häkkikoosta riippumatta.

Tulosten perusteella maapohja ei ole tuotannollisesti toimiva ratkaisu koska se likaa nahan ja heikentää näin oleellisesti tarhaajan taloudellista katetta. Eläimen hyvinvoinnin osalta johtopäätökset eivät ole yksiselitteisiä. Tutkimuksessa löydettiin kuitenkin viitteitä siitä, että suuremmat häkit saattavat joiltain osin parantaa hyvinvointia. Asia vaatii vielä lisätutkimuksia.